

REPUBLIKA SRPSKA
**Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka**
Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
**The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka**
St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj
za period od 01.01.2016. do 30.06.2016. godine

Broj: UO – 26 /16

Datum: 26. septembar 2016. godine

Banja Luka, septembar 2016. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	4
1. STRUKTURA SEKTORA	5
1.1. Društva za osiguranje	5
1.1.1. Struktura vlasništva	5
1.1.2. Ljudski resursi	6
1.2. Posrednici u osiguranju	7
1.3. Zaštitni fond Republike Srpske.....	7
1.4. Ovlašćeni aktuari.....	8
1.5. Ombudsman u osiguranju.....	8
2. TRŽIŠTE OSIGURANJA	9
2.1. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske.....	9
2.2. Tržišna struktura i koncentracija.....	9
2.3. Obračunata premija po društvima za osiguranje.....	11
2.4. Struktura portfelja.....	13
3. BILANSNA STRUKTURA	16
3.1. Bilans stanja	16
3.2. Bilans uspjeha	20
4. FINANSIJSKI I TEHNIČKI POKAZATELJI STANJA U SEKTORU	23
4.1. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive	23
4.1.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve	23
4.1.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotno osiguranje.....	23
4.1.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životno osiguranje	25
4.2. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranje	27
4.2.1. Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja	28
4.3. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	29
4.4. Pokazatelji rentabilnost imovine i rentabilnosti vlastitih sredstava	30
4.5. Ostali pokazatelji poslovanja	30
Tabele	
Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske	5
Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje	6
Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje	6
Tabela 4: Odštetni zahtjevi Zaštitnog fonda	8
Tabela 5: Premija osiguranja ostvarena na tržištu Republike Srpske u periodu 2014 – 2016. godine	9
Tabela 6: Učešće društava za osiguranje i filijala iz FBiH na tržištu Republike Srpske	9
Tabela 7: Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama	10
Tabela 8: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje u periodu 2014 – 2016. godine	11
Tabela 9: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS ostvarena u FBiH u periodu 2014 – 2016. godina.....	12
Tabela 10: Obračunata premija po filijalama društava iz FBiH	13

Tabela 11: Obračunata premija prema vrstama osiguranja	14
Tabela 12: Udio obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji	15
Tabela 13: Aktiva- ukupno za sva društva za osiguranje	16
Tabela 14: Pasiva ukupno za sva društva za osiguranje.....	18
Tabela 15: Bilans uspjeha ukupno za sva društva za osiguranje	20
Tabela 16: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja	27
Tabela 17:Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja	28
Tabela 18: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila na 30.06.2016. godine	29
Tabela 19: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio neživotnih osiguranja	29
Tabela 20: Pokazatelji rentabilnosti	30
Tabela 21: Ostali pokazatelji poslovanja društava za osiguranje	30

Grafikoni

Grafikon 1: Ukupna premija po društvima za osiguranje (životna i neživotna osiguranja)	12
Grafikon 2: Ostvarena premija životnih i neživotnih osiguranja za period 2008-2016. Godine.....	14
Grafikon 3: Struktura premija po vrstama osiguranja	15
Grafikon 4: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje	17
Grafikon 5: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje	19
Grafikon 6: Tehničke rezerve na nivou sektora	23
Grafikon 7: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje	24
Grafikon 8: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima	24
Grafikon 9: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja	25
Grafikon 10: Tehničke rezerve životnog osiguranja	26
Grafikon 11: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja po društvima	26
Grafikon 12: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja	27

UVODNA RIJEČ

Izvještaj o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj, za period 01.01. do 30.06.2016. godine, pripremljen je u skladu sa članom 9. Zakona o društvima za osiguranje, a na osnovu analiza finansijskih, aktuarskih i drugih izvještaja, koje društva za osiguranje i Zaštitni fond Republike Srpske, u skladu sa propisima, dostavljaju Agenciji za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija).

U izvještajnom periodu, u Republici Srpskoj poslovalo je 13 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i 11 filijala društava za osiguranje iz FBiH. Ukupno obračunata premija osiguranja, u prvom polugodištu 2016. godine, na tržištu Republike Srpske, dostigla je nivo od 97 miliona KM i veća je za 9,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Na osnovu pokazatelja koncentracije tržišta, može se zaključiti da je na tržištu osiguranja Republike Srpske prisutna prilično jaka konkurencija.

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj ostvarila su premiju od 91,9 miliona KM, uključujući i premiju koju su ostvarili na tržištu FBiH, a što predstavlja rast od 6,6%. Premija osiguranja od autoodgovornosti i dalje dominira u strukturi portfelja društava za osiguranje iz Republike Srpske, dok premija životnog osiguranja nastavlja dinamičan rast.

Neto rezultat perioda, na nivou sektora, je dobitak u iznosu od 3 miliona KM. Devet društava za osiguranje je ostvarilo neto dobitak, a četiri društva za osiguranje neto gubitak. Na gubitak, koji su ostvarila četiri društva za osiguranje, značajan uticaj imali su povećanje troškova rezervisanja po osnovu izvršne sudske presude koja nije proizašla iz osnovne djelatnosti društva za osiguranje i ispravka potraživanja iz prethodnih perioda, te visoki početni troškovi kod novoosnovanog društva za osiguranje.

Bilansna suma povećana je za 1,5% i iznosi 382,7 miliona KM, pri čemu je osnovni kapital povećan za 2,8%, u odnosu na stanje na dan 31.12.2015. godine. Ukupno obračunate tehničke rezerve su veće za 9,8%, a povećan je i stepen njihovog pokrića.

Ukupno isplaćeni odštetni zahtjevi i naknade u neživotnim osiguranjima društava za osiguranje iz Republike Srpske manji su za 46,7%, u odnosu na isti period prethodne godine, zbog toga što su u 2015. godini, bile isplaćene značajno veće štete od uobičajenih zbog pokrića katastrofalnih šteta prouzrokovanih poplavama iz maja 2014. godine, a čime je privremeno bio narušen trend isplaćenih šteta. Nastavljeno je povećanje iznosa isplaćenih obaveza po osnovu ugovora o osiguranju života, a koje je u ovom periodu iznosilo 31,6%.

U izvještajnom periodu nije bilo značajnijih oscilacija kod pokazatelja efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za neživotna i životna osiguranja, te racia šteta i racia troškova. Kombinovani racio je ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, odnosno da je premija bila dovoljna za pokriće obaveza po osnovu ugovora o osiguranju i troškova sprovođenja osiguranja.

Direktor

Slaven Dujaković

1. STRUKTURA SEKTORA

1.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja, u prvoj polovini 2016. godine, poslovalo je 13 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i većinskom vlasništvu nad osnovnim kapitalom, predstavljena u narednoj tabeli:

Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske

R.B.	Naziv društva za osiguranje	Sjedište	Većinsko vlasništvo
NEŽIVOTNA OSIGURANJA			
1.	Atos osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
3.	Drina osiguranje A.D.	Milići	domaće
4.	Euros osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
5.	Krajina osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
6.	Mikrofin osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
7.	Nešković osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
8.	Osiguranje Aura A.D.	Banja Luka	domaće
9.	Osiguranje Garant D.D.	Brčko	domaće
10.	Triglav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
ŽIVOTNA I NEŽIVOTNA OSIGURANJA (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
11.	Grawe osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
12.	Dunav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
13.	Wiener osiguranje A.D.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 13 društava za osiguranje iz Republike Srpske, 10 je obavljalo djelatnost neživotnog osiguranja, a 3 društva za osiguranje su obavljala djelatnost neživotnog i životnog osiguranja.¹

Sa stanjem na dan 30.06.2016. godine, na tržištu Republike Srpske posluje i 11 filijala društva za osiguranje iz FBiH, a 7 društava iz Republike Srpske ima dozvolu za obavljanje poslova osiguranja putem filijale u FBiH.

1.1.1. Struktura vlasništva

Prema strukturi vlasništva nad osnovnim kapitalom, u prvoj polovini 2016. godine 8 društava je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok je 5 društava za osiguranje bilo u većinskom stranom vlasništvu.

¹ Akcionarskom društvu za osiguranje "SAS-SuperP OSIGURANJE" Bijeljina, izdata je dozvola za rad u ovom izvještajnom periodu, ali nije do kraja istog izvršilo upis u registar nadležnog suda i stoga nije uključen u ukupan broj društava za osiguranje sa stanjem na dan 30.06.2016. godine.

Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje

R.B.	Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivi	Učešće u bruto fakturisanj premiji
1.	Većinsko domaće vlasništvo	8	55,9%	41,8%	54,0%
2.	Većinsko strano vlasništvo	5	44,1%	58,2%	46,0%
	UKUPNO	13	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske i Centralni registar HOV

Udio stranog kapitala u ukupnom kapitalu svih društava za osiguranje iznosio je 44,1%. Na društva za osiguranje sa većinskim stranim kapitalom odnosi se 58,2% aktive i 46,0% bruto fakturisane premije.

Prema Izvještaju Centralnog registra hartija od vrijednosti - knjizi akcionara, državni kapital je evidentiran u Krajina osiguranju a.d. Banja Luka u procentu od 34,9% i Osiguranju Aura a.d. Banja Luka u procentu od 38,0%.

1.1.2. Ljudski resursi

Na dan 30.06.2016. godine u sektoru osiguranja bilo je zaposleno ukupno 1.772 radnika, od kojih u društvima za osiguranje iz Republike Srpske 1.532 radnika, u filijalama društava za osiguranje iz FBiH 232 radnika i u Zaštitnom fondu Republike Srpske 8 radnika. U sektoru osiguranja rade i posrednici u osiguranju.

Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz Republike Srpske, za period 2014–2016. godine, predstavljeni su u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje

KVALIFIKACIJA	Stanje na dan 30.06.2014.		Stanje na dan 30.06.2015.		Stanje na dan 30.06.2016.		INDEKS 2016/15
	Broj	Udio	Broj	Udio	Broj	Udio	
NK	8	0,6%	4	0,3%	8	0,5%	200,0
PK	2	0,2%	1	0,1%	1	0,1%	100,0
NS	1	0,1%					
KV	60	4,8%	67	5,3%	90	5,9%	134,3
SSS	668	53,7%	675	53,5%	788	51,4%	116,7
VKV	4	0,3%	5	0,4%	6	0,4%	120,0
VŠS	91	7,3%	81	6,4%	89	5,8%	109,9
VSS	387	31,1%	403	31,9%	522	34,1%	129,5
MR	19	1,5%	24	1,9%	26	1,7%	108,3
DR	3	0,2%	2	0,2%	2	0,1%	100,0
UKUPNO	1.243	100,0%	1.262	100,0%	1.532	100,0%	121,4

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

U izvještajnom periodu, u društvima za osiguranje iz Republike Srpske zabilježen je rast broja zaposlenih za 21,4%.

1.2. Posrednici u osiguranju

U Registar posrednika u osiguranju kod Agencije, zaključno sa 30.06.2016. godine, upisano je:

- 157 zastupnika - fizička lica, od čega ih je 27 registrovalo preduzetničke radnje za zastupanje u osiguranju,
- 11 društava za zastupanje iz Republike Srpske (uključujući i Pošte Srpske) i 4 filijale društava za zastupanje iz FBiH,
- 117 brokera u osiguranju – fizička lica,
- 6 brokerskih društava iz Republike Srpske (2 banke i 4 brokerska društva) i 1 filijala brokerskog društva iz FBiH.

Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz registra posrednika u osiguranju.

U izvještajnom periodu, Agencija je organizovala edukaciju i održala ispitni rok za polaganje stručnog ispita za provjeru stručnog znanja potrebnog za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju. Stručni ispit je položilo 72 kandidata.

1.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) osnovan je Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćen tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 102/09) kao posebno pravno lice. Nadležnost Zaštitnog fonda propisana je Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15). Zaštitni fond dužan je da izvršava obavezu naknade štete trećem oštećenom licu nastale na teritoriji Republike Srpske ako ih prouzrokuje nepoznato vozilo ili vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti. Pored toga, Zaštitni fond je dužan da izvršava obavezu isplate naknade oštećenim licima u slučaju da nije zaključen ugovor o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, te šteta iz osnova autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne ili likvidacione mase društva za osiguranje.

Sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju poslove osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, osim putnika u vazdušnom saobraćaju, obavezno su članovi Zaštitnog fonda i imaju obavezu uplate doprinosa Zaštitnom fondu, srazmjerno ostvarenoj premiji osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja u Republici Srpskoj.

Ukupno ostvareni prihodi Zaštitnog fonda u prvoj polovini 2016. godine su iznosili 1.654.056 KM i povećani su za 34,9%, u odnosu na isti period prethodne godine, zbog povećanja prihoda od uknjiženih regresnih potraživanja, dok su ukupni rashodi iznosili 1.174.765 KM i manji su za 3,8% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Zaštitni fond je u prvoj polovini 2016. godine ostvario višak prihoda nad rashodima u iznosu od 479.291 KM.

U narednoj tabeli se daje pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva Zaštitnog fonda, za period 2015 – 2016. godina:

Tabela 4: Odštetni zahtjevi Zaštitnog fonda

R.B.	Odštetni zahtjevi	30.06.2015.	30.06.2016.	Indeks 2016/2015
1.	Prijavljeni zahtjevi u tekućem periodu i reaktivirani	218	233	106,9
2.	Broj prenesenih iz prethodnog perioda	136	166	122,1
3.	Ukupan broj zahtjeva (1+2)	354	399	112,7
4.	Broj odbijenih zahtjeva	31	43	138,7
5.	Broj obrađenih zahtjeva bez odbijenih	190	199	104,7
6.	Broj isplaćenih zahtjeva	188	199	105,9
7.	Iznos isplaćenih zahtjeva (KM)	565.257	704.418	124,6

Izvor: Izvještaj Zaštitnog fonda Republike Srpske

U odnosu na isti period prethodne godine, ukupan broj odštetnih zahtjeva je povećan za 12,7%, kao i broj odbijenih odštetnih zahtjeva za 38,7%. Svi obrađeni zahtjevi su isplaćeni. Iznos isplaćenih odštetnih zahtjeva je veći za 24,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Prosječna vrijednost isplaćenog odštetnog zahtjeva iznosila je 3.540 KM i veća je 17,7% u odnosu na isti period 2015. godine.

1.4. Ovlašćeni aktuari

U skladu sa međunarodnim standardima za funkcionisanje sektora osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 30.06.2016. godine u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 32 lica.

Na internet stranici Agencije dostupan je aktuelni izvod iz registara ovlašćenih aktuara.

1.5. Ombudsman u osiguranju

Agencija se zaštitom potrošača bavila neposredno i preko Ombudsmana u osiguranju. U izvještajnom periodu Ombudsman/Odjeljenje za zaštitu i edukaciju potrošača zaprimilo je 58 predmeta, odnosno prigovora, molbi i pritužbi osiguranika, korisnika naknada iz osiguranja ili trećih oštećenih lica, od kojih se najveći broj odnosi na prigovore na postupke u isplati naknade štete iz osnova osiguranja od autoodgovornosti. Detaljniji podaci o rezultatima postignutim u ovom segmentu dati su u Izvještaju o radu Agencije za osiguranje Republike Srpske za period 01.01. do 30.06.2016. godine.

2. TRŽIŠTE OSIGURANJA

2.1. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske², u periodu 01.01. do 30.06.2016. godine, iznosila je 96.968.616 KM. U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija je veća za 8.274.654 KM ili 9,3%.

Tabela 5: Premija osiguranja ostvarena na tržištu Republike Srpske u periodu 2014 – 2016. godine

(u KM)

R.B.	Subjekti na tržištu Republike Srpske	Obračunata premija na tržištu Republike Srpske						Indeks 2016/15
		I-VI 2014.		I-VI 2015.		I-VI 2016.		
		Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
1.	DRUŠTVA IZ RS	67.256.080	79,4%	69.394.194	78,2%	75.520.342	77,9%	108,8
1.1	Neživotna osiguranja	60.677.375	71,6%	61.606.671	69,5%	67.373.218	69,5%	109,4
1.2	Životna osiguranja	6.578.706	7,8%	7.787.524	8,8%	8.147.124	8,4%	104,6
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	17.446.356	20,6%	19.299.768	21,8%	21.448.274	22,1%	111,1
2.1	Neživotna osiguranja	11.176.471	13,2%	13.004.739	14,7%	14.561.865	15,0%	112,0
2.2	Životna osiguranja	6.269.885	7,4%	6.295.030	7,1%	6.886.409	7,1%	109,4
UKUPNO		84.702.437	100,0%	88.693.962	100,0%	96.968.616	100,0%	109,3

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH

2.2. Tržišna struktura i koncentracija³

U narednoj tabeli prikazano je učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava za osiguranje iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske za period 30.06.2015. i 30.06.2016. godine.

Tabela 6: Učešće društava za osiguranje i filijala iz FBiH na tržištu Republike Srpske

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala iz FBiH u ukupnoj premiji na tržištu Republike Srpske		
	Društvo za osiguranje iz RS/filijale društava iz FBiH	30.06.2015.	30.06.2016.
1.	Atos osiguranje A.D.	5,1%	5,1%
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	5,9%	5,3%
3.	Grawe osiguranje A.D.	7,6%	7,3%
4.	Drina osiguranje A.D.	10,3%	10,9%
5.	Euros osiguranje A.D.		2,2%
6.	Wiener osiguranje A.D.	10,7%	9,2%
7.	Dunav osiguranje A.D.	8,9%	9,2%
8.	Krajina osiguranje A.D.	5,6%	3,7%
9.	Mikrofin osiguranje A.D.	3,2%	3,4%

² Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske je obračunata na način da je ukupna premija koja su ostvarila društva za osiguranje iz Republike Srpske umanjena za premiju koju su ta društva ostvarila u FBiH i uvećana za premiju koju su društva za osiguranje iz FBiH ostvarila u Republici Srpskoj.

³ Ističe se da je, u odnosu na izvještaje o stanju sektora osiguranja za isti period prethodnih godina, izvršena promjena metodologije utvrđivanja statističke osnovice za obračun koncentracije na tržištu osiguranja Republike Srpske, na način da je u ovom izvještaju u obračun uključena ukupna premija na tržištu Republike Srpske, koju su obračunala društva za osiguranje iz Republike Srpske i filijale društava za osiguranje iz FBiH.

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala iz FBiH u ukupnoj premiji na tržištu Republike Srpske		
	Društvo za osiguranje iz RS/filijale društava iz FBiH	30.06.2015.	30.06.2016.
10.	Nešković osiguranje A.D.	8,2%	8,0%
11.	Osiguranje Aura A.D.	4,0%	4,4%
12.	Triglav osiguranje A.D.	5,7%	5,4%
13.	Osiguranje Garant A.D.	3,0%	3,9%
14.	Asa osiguranje d.d.	1,1%	1,7%
15.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	0,9%	1,2%
16.	Camelija osiguranje d.d.	0,3%	0,4%
17.	Croatia osiguranje d.d.	0,5%	1,2%
18.	Euroherc osiguranje d.d.	4,0%	3,0%
19.	SARAJEVO osiguranje	2,0%	2,0%
20.	Merkur BH osiguranje	4,4%	3,7%
21.	Osiguranje "VGT" d.d.	0,4%	0,4%
22.	UNIQA osiguranje d.d.	5,3%	6,0%
23.	Zovko osiguranje d.d.	2,8%	2,4%
24.	Triglav osiguranje d.d.	0,1%	0,2%
	UKUPNO	100,0%	100,0%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH

U sljedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u Republici Srpskoj po peer grupama, iz kojeg se vidi da nije bilo značajnih promjena broja društava za osiguranje po peer grupama, u odnosu na isti period prethodne godine.

Tabela 7: Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama

Učešće	Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama					
	30.06.2014.		30.06.2015.		30.06.2016.	
	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala društava iz FBiH	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala društava iz FBiH	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala društava iz FBiH
do 5%	23,4%	11	26,6%	13	33,7%	15
5-10%	65,8%	9	52,3%	8	55,5%	8
10-15%	10,8%	1	21,1%	2	10,9%	1
preko 15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH

Herfindahl Hirschman-ov indeks predstavlja, takođe, mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko postoji i veća tržišna koncentracija, i naravno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotnom slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman-ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena

koncentracija. Herfindahl Hirschman-ov indeks je, u prvoj polovini 2016. godine, iznosio 626 poena, te se može zaključiti da je na tržištu osiguranja Republike Srpske prisutna prilično jaka konkurencija.

2.3. Obračunata premija po društvima za osiguranje

Ukupno obračunata premija, u periodu 01.01. do 30.06.2016. godine, koja su ostvarila društva za osiguranje iz Republike Srpske, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje ostvarila na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 91.889.892 KM (od čega 16.369.550 KM u FBiH, a 75.520.342 KM u Republici Srpskoj). U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija je veća za 5.674.197 KM ili 6,6%.

Tabela 8: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje u periodu 2014 – 2016. godine

(u KM)

R.B.	NAZIV DRUŠTVA	Ukupno obračunata premija						INDEKS 2016/15
		I-VI 2014.		I-VI 2015.		I-VI 2016.		
		Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Atos osiguranje A.D.	8.203.012	10,6%	4.696.845	5,4%	5.185.677	5,6%	110,4
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	7.124.377	9,2%	7.401.641	8,6%	7.625.078	8,3%	103,0
3.	Grawe osiguranje A.D.	7.746	0,0%	9.373	0,0%	5.985	0,0%	63,9
4.	Drina osiguranje A.D.	8.866.199	11,5%	11.217.893	13,0%	12.951.072	14,1%	115,5
5.	Dunav osiguranje A.D.	8.046.748	10,4%	8.336.619	9,7%	10.279.514	11,2%	123,3
6.	Wiener osiguranje A.D.	13.556.903	17,6%	18.954.365	22,0%	14.136.511	15,4%	74,6
7.	Krajina osiguranje A.D.	5.292.583	6,9%	4.998.545	5,8%	3.569.744	3,9%	71,4
8.	Mikrofin osiguranje A.D.	2.900.135	3,8%	3.460.958	4,0%	4.294.680	4,7%	124,1
9.	Nešković osiguranje A.D.	6.977.005	9,0%	7.275.525	8,4%	7.748.849	8,4%	106,5
10.	Osiguranje Aura A.D.	3.354.701	4,3%	4.098.778	4,8%	5.930.787	6,5%	144,7
11.	Triglav osiguranje A.D.	5.003.732	6,5%	5.090.303	5,9%	5.231.225	5,7%	102,8
12.	Osiguranje Garant D.D.	1.194.797	1,5%	2.627.176	3,0%	3.818.888	4,2%	145,4
13.	Euros osiguranje A.D.					2.106.016	2,3%	
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	70.527.938	91,3%	78.168.021	90,7%	82.884.025	90,2%	106,0
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Grawe osiguranje A.D.	5.714.228	7,4%	6.714.130	7,8%	7.064.547	7,7%	105,2
2.	Dunav osiguranje A.D.	348.225	0,5%	369.303	0,4%	354.602	0,4%	96,0
3.	Wiener osiguranje A.D.	649.044	0,8%	964.242	1,1%	1.586.718	1,7%	164,6
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	6.711.497	8,7%	8.047.674	9,3%	9.005.867	9,8%	111,9
	UKUPNO:	77.239.435	100,0%	86.215.695	100,0%	91.889.892	100,0%	106,6

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

U narednoj tabeli dat je pregled obračunate premije društava za osiguranje iz Republike Srpske ostvarene u FBiH u periodu 2014 - 2016. godine:

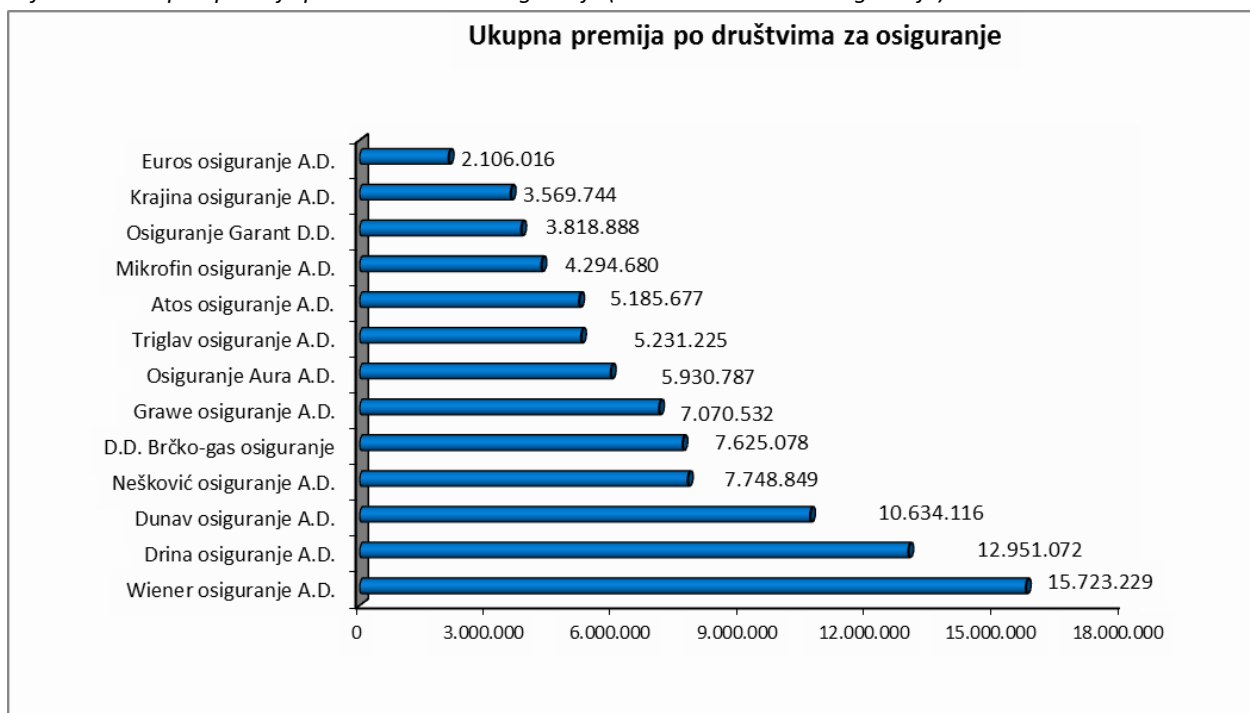
Tabela 9: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS ostvarena u FBiH u periodu 2014 – 2016. godina
(u KM)

R.B.	NAZIV DRUŠTVA	Obračunata premija						INDEKS 2016/15
		I-VI 2014.		I-VI 2015.		I-VI 2016.		
		Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Atos osiguranje A.D.	329.198	3,3%	201.856	1,2%	231.028	1,4%	114,5
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	1.982.494	19,9%	2.165.052	12,9%	2.490.934	15,2%	115,1
3.	Drina osiguranje A.D.	1.471.619	14,7%	2.059.076	12,2%	2.418.699	14,8%	117,5
4.	Dunav osiguranje A.D.	591.762	5,9%	826.900	4,9%	1.698.002	10,4%	205,3
5.	Wiener osiguranje A.D.	4.909.830	49,2%	10.129.010	60,2%	5.969.090	36,5%	58,9
6.	Mikrofin osiguranje A.D.	307.488	3,1%	609.580	3,6%	1.001.994	6,1%	164,4
7.	Osiguranje Aura A.D.	258.173	2,6%	569.876	3,4%	1.701.059	10,4%	298,5
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	9.850.563	98,7%	16.561.350	98,5%	15.510.806	94,8%	93,7
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Dunav osiguranje A.D.	9.922	0,1%					
2.	Wiener osiguranje A.D.	122.869	1,2%	260.151	1,5%	858.743	5,2%	330,1
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	132.791	1,3%	260.151	1,5%	858.743	5,2%	330,1
	UKUPNO:	9.983.354	100,0%	16.821.501	100,0%	16.369.550	100,0%	97,3

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Sedam društava za osiguranje iz Republike Srpske ima dozvolu za obavljanje poslova osiguranja putem filijale u FBiH. Ova društva za osiguranje, putem filijala u FBiH, ostvarila su premiju u iznosu od 16.369.550 KM, koja je manja za 2,7% u odnosu na isti period prethodne godine, a učestvuje u ukupnoj premiji društava iz Republike Srpske sa 17,8%. U strukturi ove premije dominira premija neživotnih osiguranja sa oko 95%.

Grafikon 1: Ukupna premija po društvima za osiguranje (životna i neživotna osiguranja)

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

U izvještajnom periodu, u odnosu na isti period prethodne godine, kod neživotnih osiguranja tri društva za osiguranje su imala manju premiju, od kojih kod jednog društva za osiguranje taj iznos nije materijalno

značajan. Kod životnih osiguranja je samo jedno društvo imalo manju premiju u odnosu na isti period prethodne godine.

U premiji ostvarenoj na tržištu osiguranja Republike Srpske učestvuju i filijale društava za osiguranje iz FBiH, i to u iznosu od 21.448.274 KM, što predstavlja 22,1% u odnosu na ukupnu premiju.

U narednoj tabeli se daje pregled obračunate premije filijala društava iz FBiH na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj u periodu 2014 – 2016. godina.

Tabela 10: Obračunata premija po filijalama društava iz FBiH

(u KM)

R.B.	FILIJALE DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE IZ FBiH KOJE POSLUJU U REPUBLICI SRPSKOJ	Obračunata premija						Indeks 2016/15
		I-VI 2014.		I-VI 2015.		I-VI 2016.		
		Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Asa osiguranje d.d.			1.012.564	5,2%	1.613.475	7,5%	159,3
2.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	831.812	4,8%	785.105	4,1%	1.101.416	5,1%	140,3
3.	Camelija osiguranje d.d.	186.172	1,1%	299.743	1,6%	348.804	1,6%	116,4
4.	Croatia osiguranje d.d.	349.907	2,0%	376.964	2,0%	1.059.174	4,9%	281,0
5.	Euroherc osiguranje d.d.	2.462.363	14,1%	3.529.890	18,3%	2.883.773	13,4%	81,7
6.	Merkur BH osiguranje d.d.	73.893	0,4%	86.687	0,4%	112.648	0,5%	129,9
7.	Sarajevo osiguranje d.d.	2.972.097	17,0%	1.803.117	9,3%	1.969.621	9,2%	109,2
8.	Uniqa osiguranje d.d.	2.148.301	12,3%	2.353.049	12,2%	2.797.674	13,0%	118,9
9.	VGT osiguranje d.d.	237.858	1,4%	313.556	1,6%	392.448	1,8%	125,2
10.	Zovko osiguranje d.d.	1.914.069	11,0%	2.444.065	12,7%	2.282.833	10,6%	93,4
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	11.176.471	64,1%	13.004.739	67,4%	14.561.865	67,9%	112,0
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.					65.313	0,3%	
2.	Croatia osiguranje d.d.	37.757	0,2%	37.432	0,2%	64.417	0,3%	172,1
3.	Merkur BH osiguranje	4.437.856	25,4%	3.826.463	19,8%	3.499.757	16,3%	91,5
4.	Uniqa osiguranje d.d.	1.794.271	10,3%	2.354.194	12,2%	3.027.719	14,1%	128,6
5.	Triglav osiguranje d.d.		0,0%	76.941	0,4%	229.204	1,1%	297,9
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	6.269.885	35,9%	6.295.030	32,6%	6.886.409	32,1%	109,4
	UKUPNO PREMIJA	17.446.356	100,0%	19.299.768	100,0%	21.448.274	100,0%	111,1

Izvor: Izveštaji filijala društava iz FBiH

U strukturi premije filijala društava za osiguranje iz FBiH koja je obračunata na tržištu osiguranja Republike Srpske, neživotna osiguranja čine 67,9% ukupne premije, dok se na životna osiguranja odnosi 32,1% ukupne premije.

U nastavku ovog izvještaja korišćiće se isključivo podaci i pokazatelji o društvima za osiguranje iz Republike Srpske, koji uključuju podatke za Republiku Srpsku i FBiH.

2.4. Struktura portfelja

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije prema vrstama osiguranja u periodu 2014-2016. godine, s tim da se kategorija „ostalo“, odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju ispod jednog procenta.

Tabela 11: Obračunata premija prema vrstama osiguranja

(u KM)

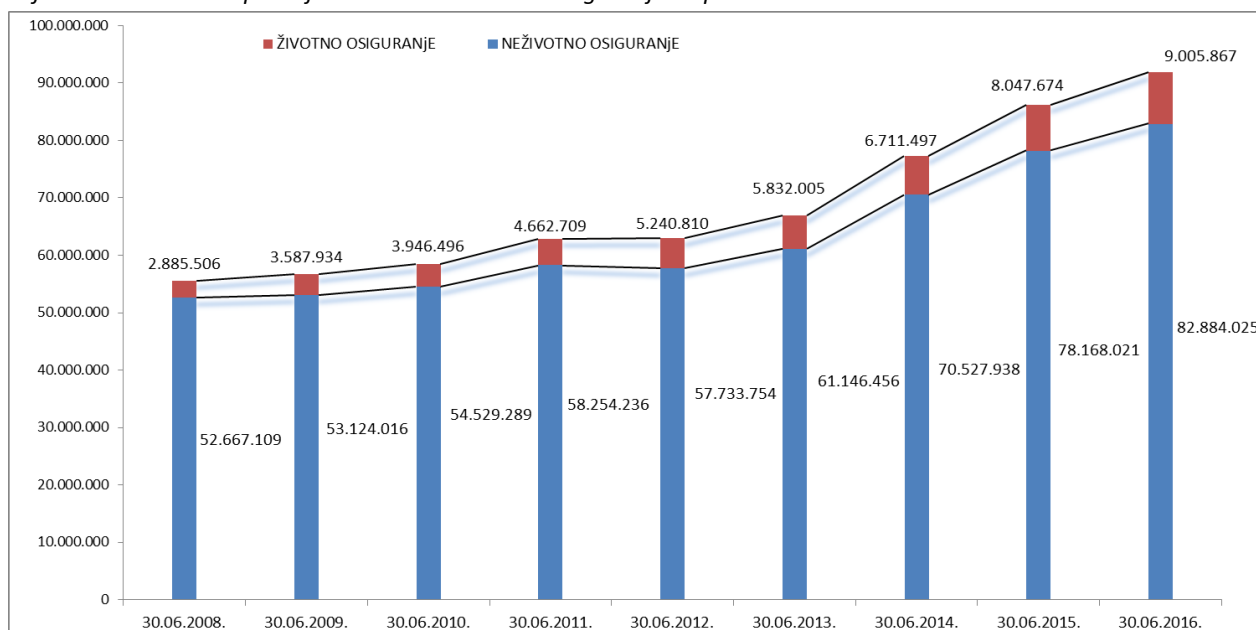
Vrsta osiguranja	Obračunata premija						Indeks 2016/15
	30.06.2014.		30.06.2015.		30.06.2016.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
Osiguranje nezgode	5.013.028	6,5%	5.330.653	6,2%	5.793.335	6,3%	108,7
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	4.910.986	6,4%	4.952.422	5,7%	5.087.853	5,5%	102,7
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	4.419.066	5,7%	3.596.288	4,2%	3.914.126	4,3%	108,8
Osiguranje ostalih šteta na imovini	6.043.048	7,8%	10.432.217	12,1%	5.821.038	6,3%	55,8
Osiguranje od odgovornosti za m/v	48.180.653	62,4%	51.755.479	60,0%	59.876.092	65,2%	115,7
Ostalo	1.961.157	2,5%	2.100.962	2,4%	2.391.582	2,6%	113,8
Ukupno neživotna osiguranja	70.527.938	91,3%	78.168.021	90,7%	82.884.025	90,2%	106,0
Životno osiguranje	6.711.497	8,7%	8.047.674	9,3%	9.005.867	9,8%	111,9
Ukupno	77.239.435	100,0%	86.215.695	100,0%	91.889.892	100,0%	106,6

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Od ukupno obračunate premije, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 82.884.025 KM ili 90,2%, dok je premija životnih osiguranja iznosila 9.005.867 KM ili 9,8%. U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija neživotnih osiguranja je veća za 6,0%, a životnih osiguranja za 11,9%. Kod neživotnih osiguranja, najveći rast premije zabilježen je u vrsti osiguranja od odgovornosti za motorna vozila za 15,7%, dok je smanjenje premije zabilježeno u vrsti osiguranja ostalih šteta na imovini i to za 44,2%.

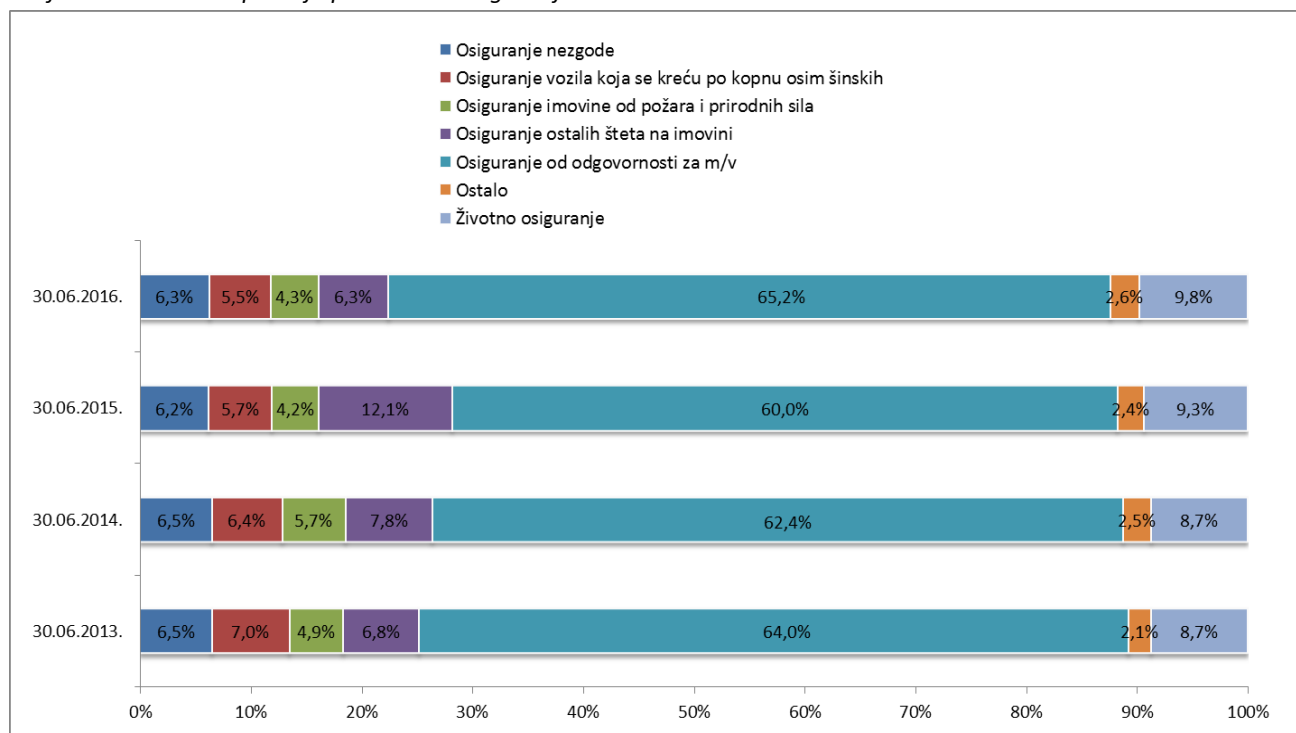
U nastavku se daju grafičke ilustracije strukture bruto premije društava za osiguranja iz Republike Srpske.

Grafikon 2: Ostvarena premija životnih i neživotnih osiguranja za period 2008-2016. Godine

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Grafikon 3: Struktura premija po vrstama osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

U narednoj tabeli nalaze se podaci o učešću obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji u prvom polugodištu za prethodne tri godine.

Tabela 12: Udio obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji

Vrsta osiguranja	30.06.2014.		30.06.2015.		30.06.2016.		Indeks 2016/15
	Udio	Udio	Udio	Udio	Udio	Udio	
Obavezno	53.204.240	68,9%	57.091.930	66,2%	65.674.257	71,5%	115,0
Neobavezno	24.035.195	31,1%	29.123.765	33,8%	26.215.635	28,5%	90,0
UKUPNO	77.239.435	100,0%	86.215.695	100,0%	91.889.892	100,0%	106,6

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

U prvoj polovini 2016. godine došlo je do povećanja učešća obaveznih i smanjenja neobaveznih osiguranja u ukupnoj premiji.

3. BILANSNA STRUKTURA

Na osnovu dostavljenih finansijskih izvještaja društava za osiguranje iz Republike Srpske, za period 01.01. do 30.06.2016. godine, u nastavku se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija.

3.1. Bilans stanja

U sljedećoj tabeli se daje skraćena šema zbirnog bilansa stanja za sva društva za osiguranje⁴:

Tabela 13: Aktiva- ukupno za sva društva za osiguranje

AKTIVA	31.12.2015.		30.06.2016.		Indeks 2016/15
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. STALNA IMOVINA(I+II+III+IV)	256.450.481	69,2%	264.175.666	70,2%	103,0
I Nematerijalna ulaganja	1.581.549	0,4%	1.492.144	0,4%	94,3
II Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala sredstva (1+2+3)	93.445.331	25,2%	93.189.336	24,8%	99,7
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	34.586.046	9,3%	34.023.251	9,0%	98,4
2. Investicione nekretnine	54.382.209	14,7%	54.506.521	14,5%	100,2
3. Osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva	4.477.076	1,2%	4.659.564	1,2%	104,1
III Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	160.130.804	43,2%	168.201.389	44,7%	105,0
1. Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	1.899.253	0,5%	1.899.253	0,5%	100,0
2. Dugoročni finansijski plasmani matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni finansijski plasmani u zemlji i inostranstvu, finansijska sredstva koja se drže do roka dospijanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i ostali dugoročni finansijski plasmani	158.231.551	42,7%	166.302.136	44,2%	105,1
IV Odložena poreska sredstva	1.292.797	0,3%	1.292.797	0,3%	100,0
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III+IV)	113.949.805	30,8%	112.321.998	29,8%	98,6
I Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	340.098	0,1%	616.163	0,2%	181,2
II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina (1+2+3+4)	84.048.927	22,7%	86.236.368	22,9%	102,6
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	10.673.399	2,9%	13.418.034	3,6%	125,7
2. Potraživanja iz specifičnih poslova i ostala potraživanja	8.956.977	2,4%	9.392.859	2,5%	104,9
3. Kratkoročni finansijski plasmani	42.524.349	11,5%	39.733.324	10,6%	93,4
4. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	21.894.202	5,9%	23.692.152	6,3%	108,2
III Aktivna vremenska razgraničenja	29.457.435	8,0%	25.390.255	6,7%	86,2
IV - Odložena poreska sredstva	103.345	0,0%	79.213	0,0%	76,6
V. POSLOVNA AKTIVA (A+B)	370.400.286	100,0%	376.497.664	100,0%	101,6
G. VANBILANSNA AKTIVA	6.787.697		6.233.744		91,8
D. UKUPNA AKTIVA (V+G)	377.187.983		382.731.408		101,5

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz Republike Srpske

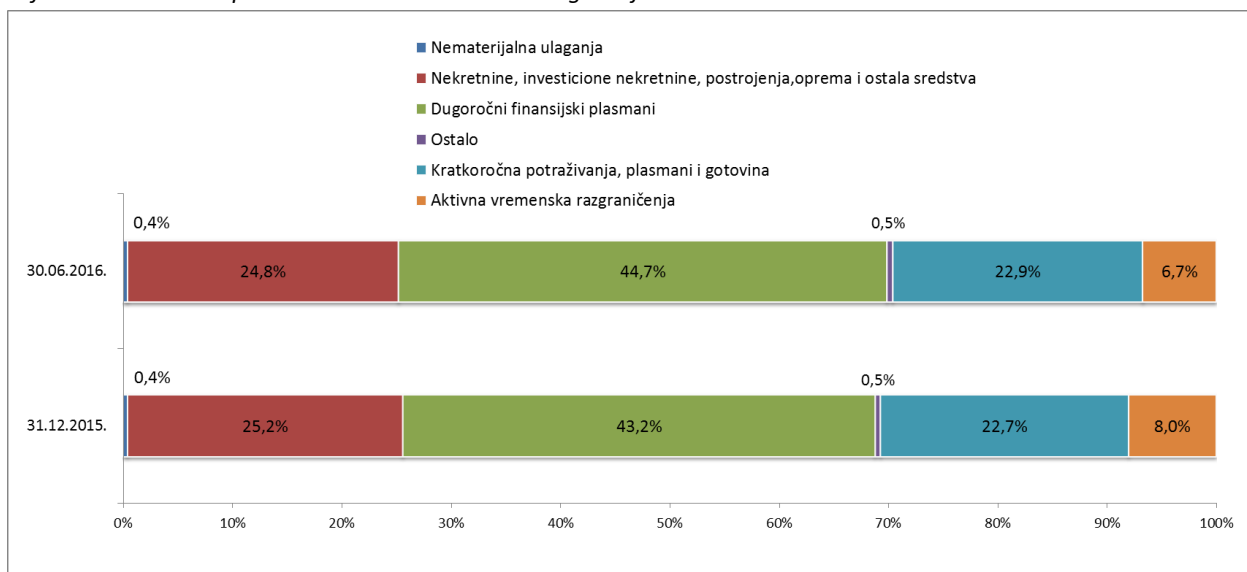
Vrijednost poslovne aktive i pasive društava za osiguranje iz Republike Srpske, sa stanjem na dan 30.06.2016. godine, iznosila je 376.497.664 KM i u odnosu na dan 31.12.2015. godine veća je za 1,6%.

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura poslovne aktive.

⁴ Napomena: Prema Pravilniku o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za društva za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/09) u Bilans stanja u kolonu – Iznos na dan bilansa prethodne godine unosi se početno stanje tekućeg perioda.

Grafikon 4: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz Republike Srpske

Strukturu poslovne aktive, sa stanjem na dan 30.06.2016. godine, čine stalna imovina sa učešćem od 70,2% i tekuća imovina sa učešćem od 29,8%, pri čemu se njihov odnos nije značajnije promjenio u odnosu na prethodni izvještajni period.

U strukturi stalne imovine, najviše su povećani dugoročni finansijski plasmani usljed povećanja obračunatih tehničkih rezervi, jer ova sredstva služe za njihovo pokriće. U strukturi dugoročnih finansijskih plasmana značajnije učešće imaju oročeni depoziti, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva namjenjena trgovanju. Promjene kod ostalih stavki nisu bile materijalno značajne.

Tekuća imovina se smanjila za 1,4%, a u okviru ove pozicije smanjili su se kratkoročni finansijski plasmani za 6,6%, aktivna vremenska razgraničenja za 13,8%, te odložena poreska sredstva za 23,4% čija promjena nije materijalno značajna. Kratkoročni finansijski plasmani su se smanjili usljed smanjenja stavki: kratkoročni finansijski plasmani u povezana pravna lica, dio dugoročnih deponovanja i ulaganja koji dospijeva za naplatu u periodu do godinu dana i finansijska sredstva označena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Iako se promjena na aktivnim vremenskim razgraničenjima desila kod većine društava za osiguranje po osnovu razgraničenja unaprijed plaćenih troškova pribave osiguranja, na smanjenje evidentirano u okviru ove pozicije uticalo je smanjenje od 24,3% kod jednog društva za osiguranje. Uzrok velikog smanjenja na poziciji aktivnih vremenskih razgraničenja, evidentiranog kod jednog društva za osiguranje, je smanjenje na stavkama prenosne premije osiguranja i saosiguranja i rezervisanja za štete osiguranja i saosiguranja koje padaju na teret saosiguravača i reosiguravača, jer su, u 2015. godini, isplaćene značajno veće štete od strane reosiguravača zbog pokrića šteta prouzrokovanih poplavama iz maja 2014. godine, a i došlo je do smanjenja obračunate premije kod tog društva.

U strukturi pozicije tekuća imovina došlo je do povećanja stavke zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji za 81,2%, a što nominalno nije materijalno značajno.

Povećana su i potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci za 25,7%, kod većine društava za osiguranje. Potraživanja iz specifičnih poslova i ostala potraživanja povećana su za 4,9%, a potiču od povećanja datih zajmova kod jednog društva za osiguranje.

Na poziciji vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, došlo je do smanjenja u odnosu na prethodni period za 8,2%, pri čemu je značajnije smanjenje evidentirano kod dva društva za osiguranje, i to po osnovu smanjenja datih

garancija kao obezbjeđenje izvršenja obaveza trećih lica. Dio ove pozicije odnosi se i na državnu imovinu (građevinske objekte) koju koristi društvo za osiguranje Wiener osiguranje a.d.

U narednom pregledu je dat uporedni prikaz agregatnih pozicija pasive bilansa stanja kako slijedi:

Tabela 14: Pasiva ukupno za sva društva za osiguranje

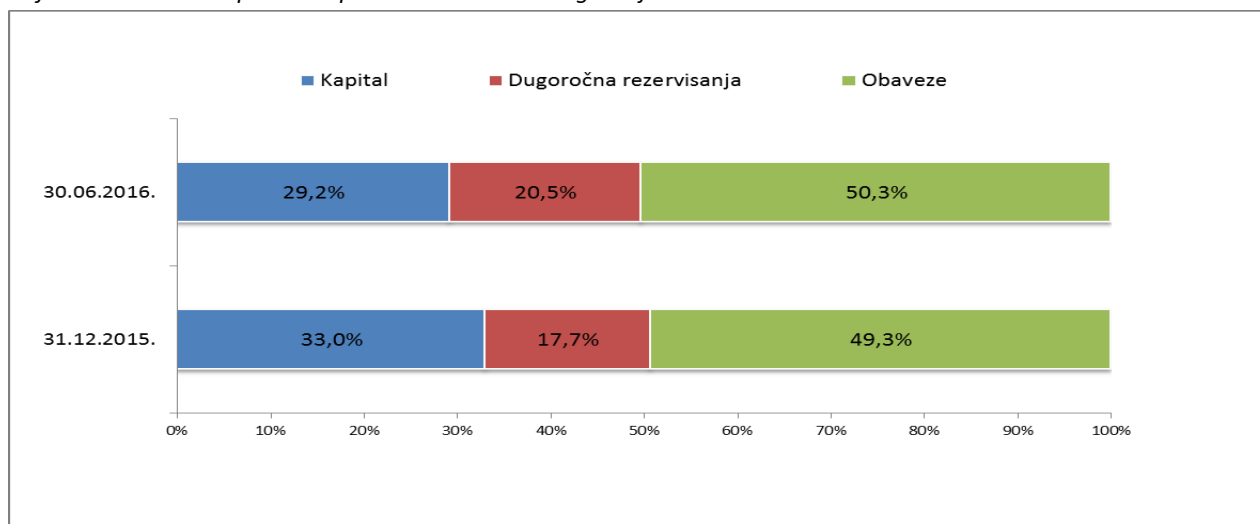
(u KM)

PASIVA	31.12.2015.		30.06.2016.		Indeks 2016/15
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. KAPITAL	122.165.587	33,0%	110.002.753	29,2%	90,0
1. Osnovni kapital	92.788.292	25,1%	95.391.592	25,3%	102,8
2. Emisiona premija/emisioni gubitak	-891.682		-3.821.025		428,5
3. Rezerve iz dobitka	5.685.024	1,5%	5.679.171	1,5%	99,9
4. Revalorizacione rezerve	3.918.128	1,1%	3.913.269	1,0%	99,9
5. Nerealizovani dobici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	4.540.976	1,2%	3.290.905	0,9%	72,5
6. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	1.500.464	0,4%	2.102.426	0,6%	140,1
7. Neraspoređeni dobitak (8+9)	25.744.652	7,0%	22.471.950	6,0%	87,3
8. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	4.478.859	1,2%	9.240.884	2,5%	206,3
9. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	21.265.793	5,7%	13.231.066	3,5%	62,2
10. Gubitak do visine kapitala (11+12)	8.119.339	2,2%	14.820.682	3,9%	182,5
11. Gubitak ranijih godina	2.786.349	0,8%	4.580.211	1,2%	164,4
12. Gubitak tekuće godine	5.332.990	1,4%	10.240.471	2,7%	192,0
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	65.642.237	17,7%	77.145.936	20,5%	117,5
V. OBAVEZE (1+2)	182.592.462	49,3%	189.348.974	50,3%	103,7
1. Dugoročne obaveze	4.933.656	1,3%	2.679.081	0,7%	54,3
2. Kratkoročne obaveze i PVR	177.658.806	48,0%	186.669.893	49,6%	105,1
2.1. Prenosna premija ŽO	4.834.996	1,3%	4.369.905	1,2%	90,4
2.2. Prenosna premija NŽO	82.853.206	22,4%	88.730.620	23,6%	107,1
2.3. Rezervisane štete ŽO	1.003.593	0,3%	849.626	0,2%	84,7
2.4. Rezervisane štete NŽO	62.904.736	17,0%	59.314.133	15,8%	94,3
2.5. Druga pasivna razgraničenja	6.705.930	1,8%	5.539.903	1,5%	82,6
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	19.356.347	5,2%	27.865.707	7,4%	144,0
G. POSLOVNA PASIVA (A+B+V)	370.400.286	100,0%	376.497.664	100,0%	101,6
D. VANBILANSNA PASIVA	6.787.697		6.233.744		91,8
Đ. UKUPNA PASIVA (G+D)	377.187.983		382.731.408		101,5

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz Republike Srpske

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura poslovne pasive:

Grafikon 5: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranja iz Republike Srpske

Strukturu poslovne pasive čine obaveze 50,3% (obračunate tehničke rezerve za životna i neživotna osiguranja), kapital 29,2% i dugoročna rezervisanja 20,5% (matematička rezerva životnih osiguranja, rezervisanja za učešće u dobitku i rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih). Navedena struktura, tj. odnos pozicija poslovne pasive je u skladu sa osnovnom djelatnosti i strukturom portfelja društava za osiguranje iz Republike Srpske.

Pozicija ukupni kapital je smanjena za 10,0% u odnosu na prethodnu godinu, dok je osnovni kapital povećan za 2,8%. Na poziciji emisija premija/emisioni gubitak evidentirane su značajne promjene, jer je jedno društvo za osiguranje izvršilo pokriće gubitka iz emisije premije. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju su smanjeni za 27,5% kod pet društava za osiguranje, dok su se nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju povećali za 40,1% i to kod šest društava za osiguranje. Treba istaći da je učešće pozicija nerealizovani dobitci/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, u poslovnoj pasivi, pojedinačno posmatrano, ispod 1%.

U okviru pozicije neraspoređeni dobitak, stavka neraspoređeni dobitak ranijih godina se povećala 2 puta, dok se neraspoređeni dobitak tekuće godine smanjio za 37,8%. U okviru pozicije gubitak do visine kapitala, stavka gubitak ranijih godina se povećala za 64,4% i to kod jednog društva za osiguranje zbog korekcije izvještaja iz prethodne godine po osnovu sudske presude, dok se kod jednog društva za osiguranje smanjila usljed pokrića gubitka. Stavka gubitak tekuće godine se povećala za 92,0%, jer su četiri društva za osiguranje iskazala gubitak (detaljnije obrazloženo u poglavlju 3.2).

Dugoročna rezervisanja su se povećala za 17,5%, a u okviru ove pozicije došlo je do povećanja matematičke rezerve životnih osiguranja za 8,8%, rezervisanja za učešće u dobitku za 5,0%, dok je na stavki ostala dugoročna rezervisanja zabilježen značajan porast od 5,5 puta i to kod jednog društva za osiguranje usljed rezervisanja po osnovu izvršne sudske presude, koja nije proizašla iz osnovne djelatnosti društva za osiguranje.

Ukupne obaveze, u odnosu na prethodni period, su se povećale za 3,7%, a njihovu strukturu čine kratkoročne obaveze sa učešćem od 98,6% i dugoročne obaveze sa učešćem od 1,4%.

Kratkoročne obaveze su povećane za 5,1%, pri čemu se 85,3% tih obaveza odnosi na pasivna vremenska razgraničenja. U okviru pozicije pasivna vremenska razgraničenja došlo je do povećanja stavke prenosna premija neživotnih osiguranja, dok je na ostalim pozicijama zabilježeno smanjenje.

Ostale kratkoročne obaveze su se povećale za 44,0%, a usljed povećanja stavke kratkoročni krediti za 3,6 puta kod jednog društva za osiguranje što je nastalo prenosom dijela dugoročnog kredita koji dospjeva do godinu dana, dok su obaveze za poreze, doprinose i druge kratkoročne obaveze povećale za 6,7 puta, a u čijoj strukturi materijalno značajno učešće imaju samo obaveze za dividendu.

3.2. Bilans uspjeha

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled stavki bilansa uspjeha na nivou sektora za prvo polugodište 2015. i 2016. godine.

Tabela 15: Bilans uspjeha ukupno za sva društva za osiguranje

(u KM)

POZICIJA	30.06.2015.	Udio	30.06.2016.	Udio	Indeks 2016/15
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	147.546.245	94,8%	100.096.150	93,3%	67,8
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	8.477.339		9.921.745		117,0
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	70.349.754		77.149.697		109,7
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	29.902.704		3.701.125		12,4
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	33.038.305		3.762.759		11,4
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	324.522		220.931		68,1
6. Drugi poslovni prihodi	5.453.621		5.339.894		97,9
II - Poslovni rashodi (1+2)	137.751.623	96,1%	96.942.726	92,9%	70,4
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	103.027.698		52.338.173		50,8
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	6.031.416		7.019.770		116,4
1.2. Naknade šteta, ugovoreni iznosi i premija saosiguranja i reosiguranja životnih osiguranja	3.294.899		4.011.159		121,7
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	93.701.383		41.307.244		44,1
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	34.723.924		44.604.554		128,5
III - Poslovni dobitak/gubitak (AI-AII)	9.794.622		3.153.424		32,2
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	4.878.906	3,1%	4.755.040	4,4%	97,5
II - Finansijski rashodi	383.451	0,3%	283.781	0,3%	74,0
III Finansijski dobitak/gubitak (BI-BII)	4.495.455		4.471.259		99,5
AB. Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	14.290.077		7.624.683		53,4
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	2.656.359	1,7%	2.330.722	2,2%	87,7
II - Ostali rashodi	5.152.102	3,6%	5.539.277	5,3%	107,5
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (VI-VII)	-2.495.743		-3.208.555		128,6
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	324.201	0,2%	30.818	0,0%	9,5
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	22.034	0,0%	577.742	0,6%	2.622,0
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (GI-GII)	302.167		-546.924		
D. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	8.524	0,0%	31.733	0,0%	372,3
Đ. RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	65.916	0,0%	87.911	0,1%	133,4
E. DOBITAK/ GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+GIII+D-Đ)	12.039.109		3.813.026		31,7
Ž. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	701.150		822.430		117,3

POZICIJA	30.06.2015.	Udio	30.06.2016.	Udio	Indeks 2016/15
Z. NETO DOBITAK I NETO GUBITAK PERIODA (E-Ž)= (Z1-Z2)	11.337.960		2.990.596		26,4
1. Neto dobitak tekuće godine	11.807.987		13.231.067		112,1
2. Neto gubitak tekuće godine	470.027		10.240.471		2.178,7
I. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	153.247	0,1%			
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	16.270	0,0%	992.961	1,0%	6.103,2
III Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	5.025	0,0%	63.310	0,1%	1.259,9
J.UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Z+II-III±III)	11.469.911		2.060.945		18,0
K. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+VI+GI+DI+II)	155.567.482	100,0%	107.244.464	100,0%	68,9
L. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BII+VII+GII+Đ+III±IIII)	143.396.421	100,0%	104.361.089	100,0%	72,8
Lj. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (K-L)	12.171.061		2.883.375		23,7
M. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	701.150		822.430		117,3
N.UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Lj-M)	11.469.911		2.060.945		18,0

Izvori: finansijski izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Ukupni prihodi, u prvom polugodištu 2016. godine, iznosili su 107.244.464 KM i manji su u odnosu na isti period prethodne godine za 31,1%.

Poslovni prihodi društava za osiguranje čine 93,3% ukupnih prihoda i iznose 100.096.150 KM i manji su za 32,2% u odnosu na prvo polugodište prethodne godine. Smanjenje prihoda, kako na ukupnom nivou, tako i na nivou poslovnih prihoda je posljedica značajnog smanjenja prihoda po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja za 87,6% i prihoda od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja za 88,6%, i to kod jednog društva za osiguranje. Razlog smanjenja je što su, u 2015. godini, bile isplaćene značajno veće štete od strane reosiguravača od uobičajnih zbog pokrića katastrofalnih šteta prouzrokovanih poplavama iz maja 2014. godine. U okviru pozicije poslovni prihodi povećane su stavke prihoda od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija kod životnih (17,0%) i neživotnih osiguranja (9,7%).

Finansijski prihodi su se smanjili za 2,5%, a ostali prihodi za 12,3%. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine su se smanjili za 90,5% i to najznačajnije kod jednog društva za osiguranje u okviru stavke prihodi od usklađivanja vrijednosti dugoročnih finansijskih plasmana i finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju. Prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina su se povećali, ali njihov iznos i učešće u ukupnim prihodima nije materijalno značajno.

Ukupni rashodi, uključujući i gubitke utvrđene direktno u kapitalu, manji su u odnosu na prvo polugodište prethodne godine za 27,2%. Poslovni rashodi su manji za 29,6%, pri čemu su funkcionalni rashodi smanjeni za 49,2%, na šta je značajno uticala isplata, u toku 2015. godine, većih šteta od uobičajnih po osnovu pokrića katastrofalnih šteta prouzrokovanih poplavama iz maja 2014. godine. U okviru funkcionalnih rashoda evidentna je pozitivna promjena u okviru stavki rashoda za dugoročna rezervisanja i naknade šteta životnih osiguranja, jer je posljedica povećanja matematičke rezerve i isplaćenih obaveza po osnovu ugovora o osiguranju života.

Troškovi sprovođenja osiguranja su se povećali za 28,5%, u okviru kojih je došlo do materijalno značajnog povećanja rezervisanja po osnovu izvršne sudske presude koja nije proizašla iz osnovne djelatnosti društva za osiguranje. Ostali pojedinačni troškovi sprovođenja osiguranja nemaju materijalan značaj na povećanje ukupnih troškova sprovođenja osiguranja i u skladu su sa porastom zaposlenih u sektoru osiguranja Republike Srpske.

Neto rezultat perioda, na nivou sektora, je dobitak u iznosu od 2.990.596 KM. Devet društava za osiguranje je ostvarilo neto dobitak u iznosu od 13.231.067 KM, dok su četiri društva za osiguranje ostvarila neto gubitak u iznosu od 10.240.471 KM.

Na gubitak, koji su ostvarila četiri društva za osiguranje, značajan uticaj je imalo povećanja troškova rezervisanja po osnovu naprijed navedene izvršne sudske presude i ispravka potraživanja iz prethodnih perioda, te visoki početni troškovi kod novoosnovanog društva za osiguranje.

4. FINANSIJSKI I TEHNIČKI POKAZATELJI STANJA U SEKTORU

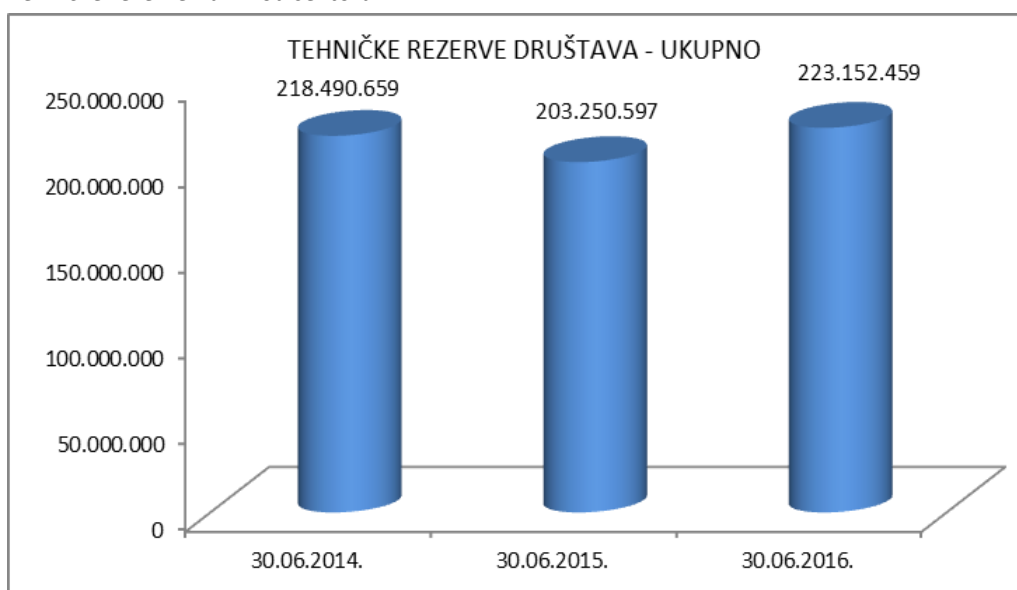
4.1. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive

4.1.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve

Aktuarski zasnovan obračun tehničkih rezervi je osnovni preduslov za održavanje solventnosti društava za osiguranje, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i trećih oštećenih lica, kao i jačanju povjerenja u sektor osiguranja. Pravila obračuna tehničkih rezervi propisana su podzakonskim aktima Agencije, a njihova adekvatna primjena predmet je kontrole, kako ovlašćenih aktuara, tako i Agencije, kroz obavezne izvještaje koje društva dostavljaju periodično i kroz neposredne kontrole.

U narednom grafikonu prikazani su iznosi obračunatih tehničkih rezervi na nivou sektora, u periodu od 30.06.2014. do 30.06.2016. godine.

Grafikon 6: Tehničke rezerve na nivou sektora

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Sa stanjem na dan 30.06.2016. godine, iznos obračunatih tehničkih rezervi na nivou sektora je veći za 9,8% u odnosu na stanje na dan 30.06.2015. godine.

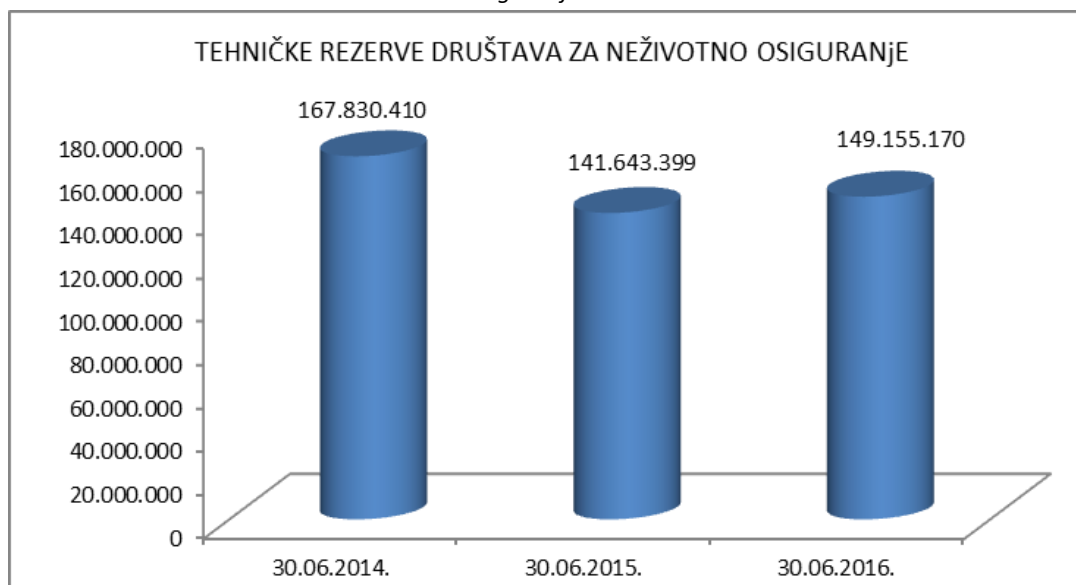
S obzirom da se primjenjuju različiti uslovi i ograničenja ulaganja kod životnog i neživotnog osiguranja, u nastavku se daje odvojena analiza ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

Radi održavanja finansijske sposobnosti izvršavanja obaveza po osnovu isplate štete i naknada iz ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje je dužno da sredstva za pokriće tehničkih rezervi ulaže u dozvoljene oblike, zavisno od vrsta osiguranja koje obavlja, uz primjenu principa sigurnosti, profitabilnosti i disperzije ulaganja.

4.1.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotno osiguranje

Obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja na nivou sektora, u periodu od 30.06.2014. do 30.06.2016. godine, prikazane su u narednom grafikonu.

Grafikon 7: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje

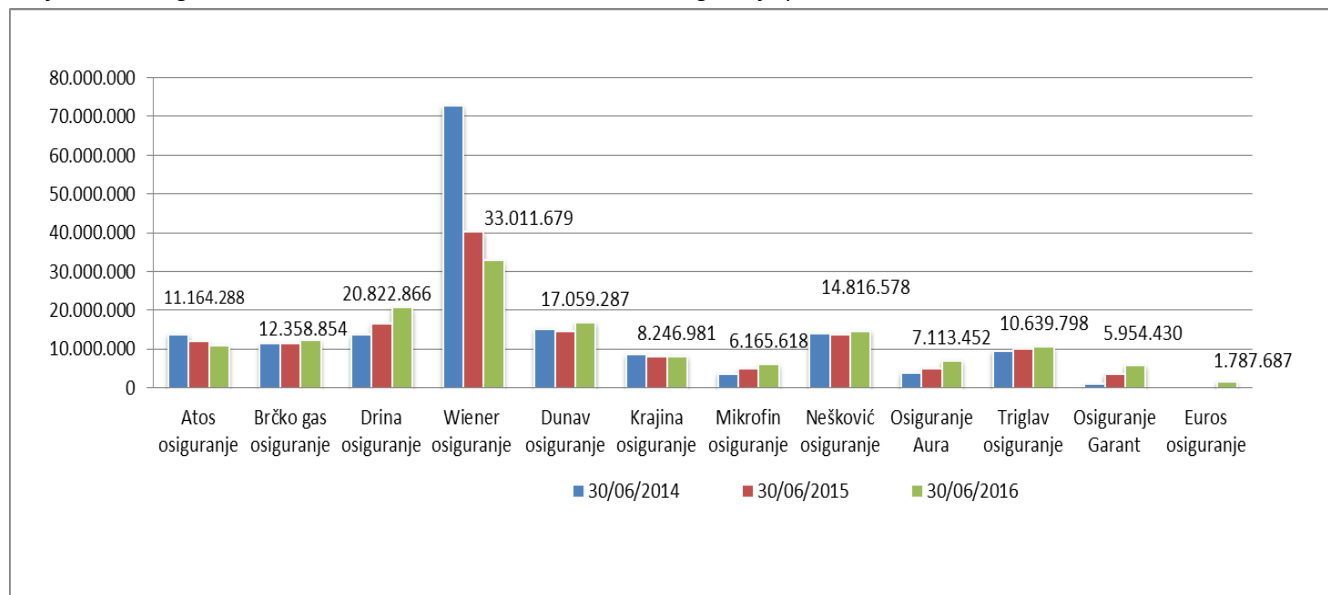

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Iznos obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, sa stanjem na 30.06.2016. godine, veći je za 5,3% u odnosu na 30.06.2015.godine.

U narednom grafikonu prikazan je iznos obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja za sva društva za osiguranje koja obavljaju poslove neživotnog osiguranja i to za period od 30.06.2014. do 30.06.2016. godine.

Grafikon 8: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima

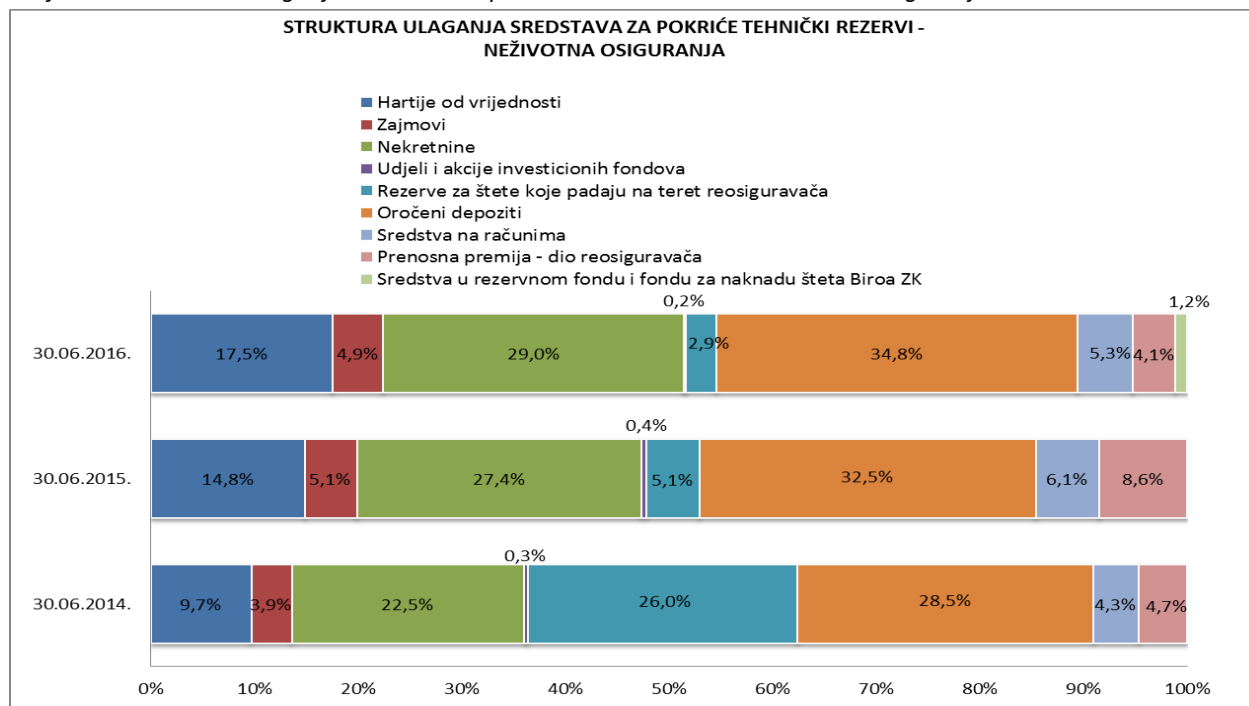
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

U odnosu na isti period prethodne godine, kod tri društva za osiguranje došlo je do smanjenja obračunatih tehnički rezervi. Kod jednog društva za osiguranje smanjenje je materijalno značajno i uzrokovano je, dijelom zbog smanjenja prenosne premije jer je smanjena i premija, a dijelom zbog smanjenja rezervi za štete imovinskih osiguranja (vrste osiguranja od požara i imovine od ostalih opasnosti) jer se isplaćene štete po osnovu katastrofalnih poplava ne nalaze više u sastavu obračunatih tehničkih rezervi. Kod dva društva za osiguranje smanjenje tehničkih rezervi nema materijalnu značajnost i uzrokovano je smanjenjem premije.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

Grafikon 9: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja dominiraju oročeni depoziti i nekretnine, koji zajedno čine oko 60% svih ulaganja. Ulaganja u hartije od vrijednosti, prvenstveno državne obveznice, bilježe kontinuiran rast, i sa stanjem na dan 30.06.2016. godine dostigla su učešće od 17,5% ukupnih ulaganja koja služe za pokriće tehničkih rezervi neživotnih ulaganja.

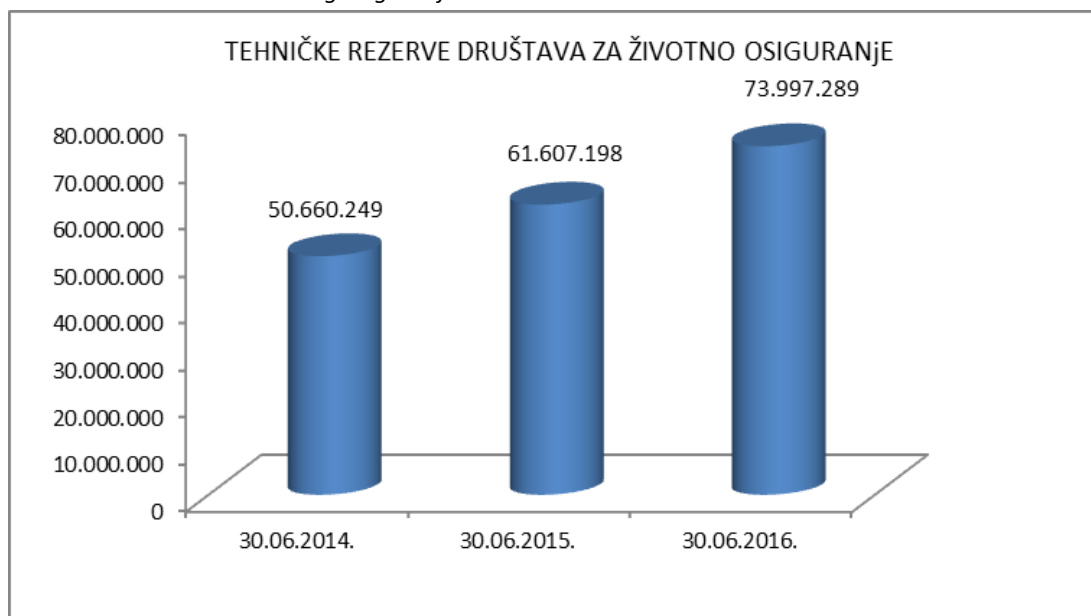
U pogledu ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, treba istaći da je prisutan rizik realnosti procjene vrijednosti nekretnina (u smislu prodajne cijene i vremena utrživosti).

Tri društva za osiguranje, sa stanjem na dan 30.06.2016. godine, nemaju u potpunosti pokrivena tehničke rezerve propisanim oblicima ulaganja, pored ostalog zbog problema u poslovanju nastalih u prethodnim izvještajnim periodima. Međutim, u toku ovog izvještajnog perioda smanjen je nedostatak sredstava za pokriće tehničkih rezervi kod sva tri društva za osiguranje, s tim da treba istaći da kod jednog od navedenih društava postoje novčana sredstva obezbijeđena emisijom akcija, ali zbog problema u procesu upravljanja kod tog društva nije izvršeno ulaganje sredstava u propisane oblike.

4.1.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životno osiguranje

Tehničke rezerve životnog osiguranja, kao što se vidi iz narednog grafikona, karakteriše dinamičan rast.

Grafikon 10: Tehničke rezerve životnog osiguranja

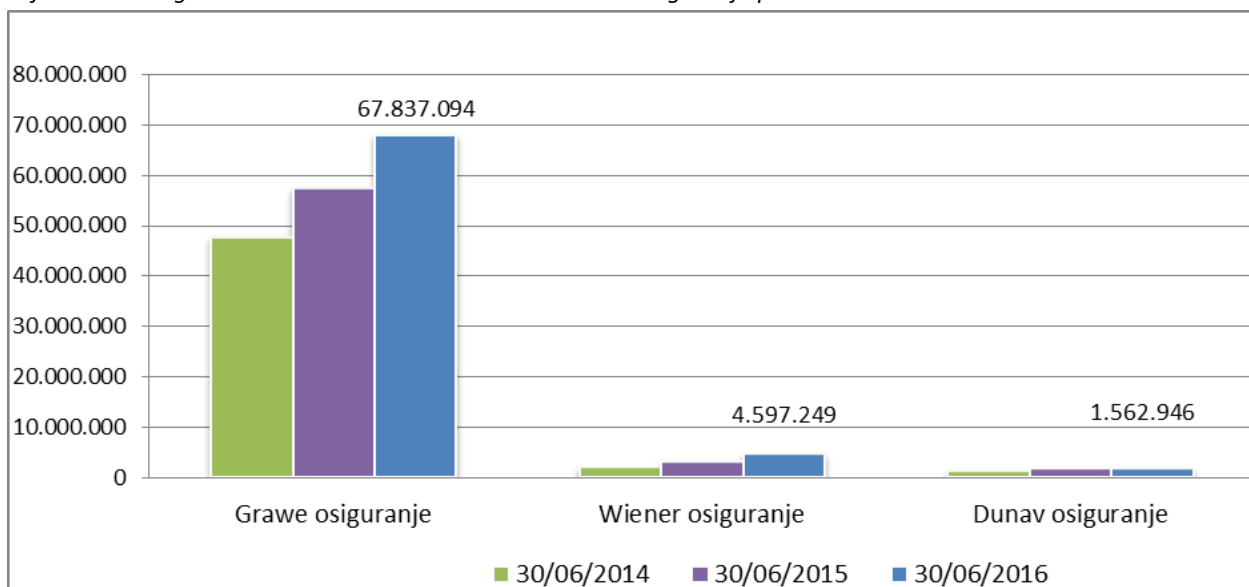
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

U posmatranom periodu, u odnosu na isti period prethodne godine, tehničke rezerve životnog osiguranja bilježe rast od 20,1%.

Rast obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja je stabilan i u skladu je sa rastom i starosnom strukturom portfelja životnih osiguranja.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja pojedinačno po društvima za osiguranje koja obavljaju poslove životnog osiguranja, za period od 30.06.2014. do 30.06.2016. godine.

Grafikon 11: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja po društvima

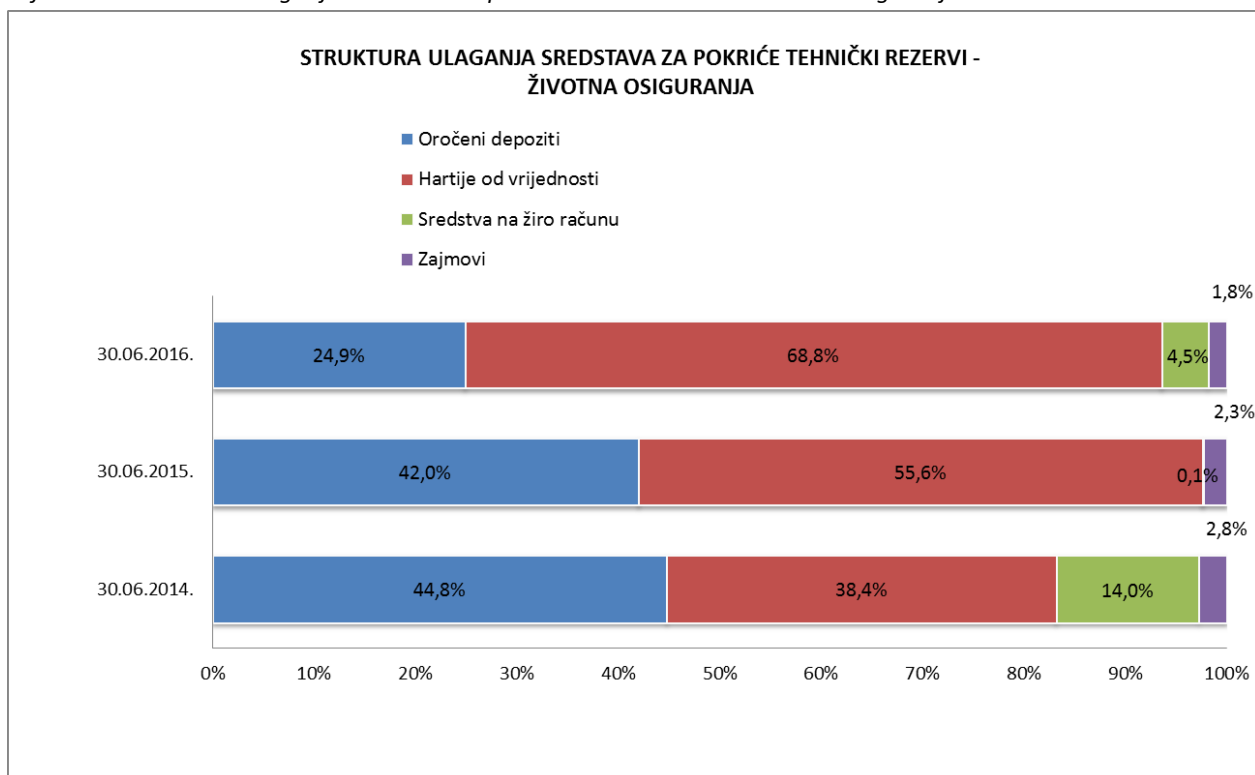

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Razlika u iznosu obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja između pojedinačnih društava za osiguranje je srazmjerna učešću ovih društava u ukupnoj premiji životnih osiguranja.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja.

Grafikon 12: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imaju oročeni depoziti i hartije od vrijednosti domaćih emitenata. U posmatranom periodu došlo je do povećanja učešća ulaganja u hartije od vrijednosti na teret oročenih depozita. Treba naglasiti, da u okviru hartija od vrijednosti dominiraju državne obveznice.

Kod svih društava koja se bave životnim osiguranjima obezbijeđena je kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi životnih osiguranja.

4.2. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranje

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odšteta i drugih naknada iz ugovorenih osiguranja (u daljem tekstu: obaveze iz osiguranja⁵).

Tabela 16: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja

VRSTA OSIGURANJA	(u KM)		
	30.06.2014.	30.06.2015.	30.06.2016.
Osiguranje nezgode	2.267.362	2.431.503	2.198.346
Zdravstveno osiguranje	158.357	256.684	236.407
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	3.971.714	3.648.719	3.226.198
Osiguranje robe u prevozu	18.172	85.195	7.323
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	1.523.257	1.029.473	671.595
Osiguranje ostalih šteta na imovini	16.289.614	27.099.244	3.524.147
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	13.077.068	14.212.848	16.170.146
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	31.307	27.933	82.605

⁵ Obaveze iz osiguranja obuhvataju naknade šteta i ugovorenih iznosa po osnovu životnih osiguranja i naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja (isplaćene štete).

VRSTA OSIGURANJA	30.06.2014.	30.06.2015.	30.06.2016.
Osiguranje pomoći	504	1.653	
Osiguranje kredita		645	235
Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka		269.899	17.196
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	37.337.355	49.063.796	26.134.198
Životno osiguranje	1.510.361	2.438.792	3.080.805
Dodatna osiguranja uz osiguranje života	275.944	296.066	517.448
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	1.786.305	2.734.858	3.598.253
UKUPNO	39.123.660	51.798.654	29.732.452

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Ukupno isplaćene obaveze iz neživotnih osiguranja iznosile su 26.134.198 KM i manje su za 46,7%, u odnosu na isti period prethodne godine. Razlog iskazanog smanjenja iznosa isplaćenih obaveza iz neživotnog osiguranja, u ovom izvještajnom periodu, proizilazi iz okolnosti da su ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja u 2014. i 2015. godini bile značajno veće od uobičajnih usljed isplate po osnovu visokih katastrofalnih šteta prouzrokovanih poplavama iz maja 2014. godine, zbog čega je privremeno bio narušen trend ukupno isplaćenih šteta.

Korisnicima životnog osiguranja, u ovom izvještajnom periodu, isplaćeno je 3.598.253 KM, što u odnosu na isti period 2015. godine predstavlja povećanje za 31,6%. Ovo povećanje je u skladu sa osnovnim karakteristikama i starosnom strukturom ugovora o životnom osiguranju društava za osiguranje iz Republike Srpske. Naime, shodno rastu broja ugovora o životnom osiguranju koji ističu, kontinuirano je prisutno i povećanje iznosa isplaćenih obaveza iz osiguranja života.

4.2.1. Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 17: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

Opis	30.06.2014.	30.06.2015.	30.06.2016.
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima	64,5%	66,9%	66,9%
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima	84,8%	82,8%	83,1%
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima	93,2%	94,3%	96,5%
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima	99,8%	98,8%	98,9%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno riješenih i ukupno evidentiranih zahtjeva. Stopa isplate obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno isplaćenih i ukupno riješenih odštetnih zahtjeva. U posmatranom periodu nije došlo do značajnijih oscilacija u vrijednosti ovih pokazatelja.

U narednoj tabeli date su stope efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila, po društvima za osiguranje.

Tabela 18: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila na 30.06.2016. godine

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja
1.	Atos osiguranje A.D.	56,6%	99,8%
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	59,9%	100,0%
3.	Drina osiguranje A.D.	69,2%	100,0%
4.	Wiener osiguranje A.D.	54,5%	94,9%
5.	Dunav osiguranje A.D.	57,0%	97,4%
6.	Krajina osiguranje A.D.	52,2%	78,2%
7.	Mikrofin osiguranje A.D.	80,8%	100,0%
8.	Nešković osiguranje A.D.	63,5%	98,8%
9.	Osiguranje Aura A.D.	75,8%	100,0%
10.	Triglav osiguranje A.D.	66,6%	94,8%
11.	Osiguranje Garant D.D.	71,6%	99,6%
12.	Euros osiguranje A.D.	57,1%	100,0%
	UKUPNO:	62,5%	96,9%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Potrebno je napomenuti da stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja, zavisi i od objektivnih faktora na koje društvo za osiguranje nije u mogućnosti da utiče (npr. starosti portfelja društva za osiguranje, načina evidentiranja odštetnih zahtjeva, broja odštetnih zahtjeva u sudskom sporu i zahtjeva sa nepotpunom dokumentacijom i sl), te kao mjerodavan pokazatelj potrebno je posmatrati zajedno sa ostalim pokazateljima.

4.3. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

Racio šteta predstavlja odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne premije, dok racio troškova predstavlja učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji. Kombinovani racio pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja rezultata od ulaganja, a računa se kao zbir racia troškova i racia šteta.

Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100, ta razlika predstavlja negativan rezultat iz poslova osiguranja.

U narednom tabelarnom pregledu dati su racio šteta, racio troškova i kombinovani racio za neživotna osiguranja za sektor osiguranja u cjelini.

Tabela 19: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio neživotnih osiguranja

O P I S	30.06.2015.	30.06.2016.
Racio šteta (%)	29,3	29,6
Racio troškova (%)	38,3	39,6
Kombinovani racio (%)	67,6	69,3

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Sa stanjem na 30.06.2016. godine, kombinovani racio je ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja. U odnosu na 30.06.2015. godine nije bilo značajnijih promjena u odnosu racia šteta i racia troškova.

4.4. Pokazatelji rentabilnost imovine i rentabilnosti vlastitih sredstava

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitih sredstava na nivou sektora osiguranja u prvom polugodištu 2015. i 2016. godine.

Tabela 20: Pokazatelji rentabilnosti

Period	30.06.2015.	30.06.2016.
Povrat na uloženu imovinu (ROA) (%)	3,1	0,8
Povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) (%)	10,5	2,6

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Pokazatelj rentabilnosti imovine (ROA) računa se kao odnos neto rezultata obračunskog perioda i prosječne aktive, a predstavlja procenat prinosa na ukupnu aktivu. Na nivou sektora osiguranja ostaren je pozitivan prinos na aktivu od 0,8%.

Pokazatelj rentabilnosti vlastitih sredstava (ROE) predstavlja odnos između neto rezultata obračunskog perioda i prosječnog kapitala, a pokazuje koliki je povrat na uloženi vlastiti kapital. Na nivou sektora ukupna rentabilnost kapitala u izvještajnom periodu iznosila je 2,6%.

Oba pokazatelja bilježe značajno smanjenje, u odnosu na isti period prethodne godine, a na šta materijalno najznačajniji uticaj imaju troškovi rezervisanja po osnovu izvršne sudske presude koja nije proizišla iz osnovne djelatnosti, tj. njihov uticaj na iznos neto gubitka ostvarenog kod jednog društva za osiguranje. Ukoliko bi se iz obračuna isključio dio gubitka prozurokovan troškovima rezervisanja po osnovu navedene izvršne sudske presude ROA bi iznosio 2,5%, a ROE 8,3%.

4.5. Ostali pokazatelji poslovanja

U narednom tabelarnom pregledu dati su ostali pokazatelji poslovanja sektora osiguranja za prvo polugodište 2015. i 2016. godina.

Tabela 21: Ostali pokazatelji poslovanja društava za osiguranje

Period	30.06.2015.	30.06.2016.
Premija po zaposlenom (u KM)	68.317	59.980
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	123.271	70.003
Dobit po zaposlenom (u KM)	8.984	1.952
Dobit/Ukupan prihod (%)	7,3	2,8
Racio solventnosti (%)	137,4	136,9
Opšta likvidnost (%)	3,3	4,0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Racio solventnosti je na približno istom nivou kao i prošle godine, dok racio opšte likvidnosti bilježi rast.

Ostali pokazatelji bilježe pad u odnosu na isti period prethodne godine, a razlog tome je smanjenje neto rezultata u izvještajnom periodu u odnosu na isti period prethodne godine, a što je prethodno obrazloženo. Takođe, u kontekstu promjena pokazatelja premija po zaposlenom i dobit po zaposlenom, treba istaći da je u izvještajnom periodu došlo do bržeg rasta zaposlenih od premije osiguranja, a što je takođe uzrokovalo smanjenje prikazanih pokazatelja po zaposlenom.